

Facultade de Bioloxía

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V02M066V10101	Orientación e Función Titorial	1c	3.5
V02M066V10102	Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario	1c	4.5
V02M066V10103	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos	1c	4.5
V02M066V10104	Sistema Educativo e Educación en Valores	1c	3.5
V02M066V10233	Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas	1c	3
V02M066V10234	Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria	1c	5
V02M066V10235	Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria	2c	6
V02M066V10236	Didáctica da Lingua e Literatura Galega na Educación Secundaria	2c	6
V02M066V10237	Investigación e Innovación na Área das Linguas	1c	6
V02M066V10301	Prácticas Externas	2c	12
V02M066V10401	Traballo Fin de Master	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Orientación e Función Titorial				
Materia	Orientación e Función Titorial			
Código	V02M066V10101			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Barreira Arias, Alberto José Fernández Guerra, Ernesto Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús			
Correo-e	efguerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia “Orientación e Función Titorial”, está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante -futuro docente- ó tratar de situar os procesos de orientación e tutoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalzado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familias.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.			- saber
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.			- saber - saber facer
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.			- saber - saber facer
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.			
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos			- saber
CG11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.			- saber - saber facer
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.			- saber facer

CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.	- saber
CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe	- saber
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	- saber facer
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.	- saber - saber facer
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.	- saber facer
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber facer
CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.	- saber facer
CE12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.	- saber facer
CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.	
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber facer
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	- saber facer
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, comprender e desenvolver os fundamentos teóricos (conceptuais, lexislativos) sobre os que se asenta a orientación e a función tutorial, así como as súas relacións coa función docente.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE7 CE8 CE25 CT1 CT3

Analizar e valorar a importancia da orientación e da tutoría como un factor de calidade no ensino en secundaria, sensibilizando ó profesorado da necesidade da súa participación activa.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE2 CE4 CE12 CE21 CE25 CT2
Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria	CE3 CE7 CE9 CE13 CE19 CE24 CE31 CT1 CT2
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE3 CE4 CE9 CE10 CE12 CE30 CT1 CT3
Coñecer e aplicar algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE4 CE7 CE21 CE30 CE31 CT1 CT3
Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno. informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción titorial.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CT1 CT3

Contidos
Tema
1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.
2.- Bases lexislativas da orientación e función tutorial.
3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.
4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.
5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares.
6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Tutorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.
7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Sesión maxistral	8	16	24
Titoría en grupo	2	0	2
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Traballos de aula	4	8	12
Traballos e proxectos	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	
Traballos de aula	
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	

Avaliación	
Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10	CE25 CE31 CT3
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3

Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50	CG1
			CG4
			CG6
			CG7
			CG9
			CG11
			CG18
			CE1
			CE2
			CE3
			CE4
			CE7
			CE8
			CE9
			CE10
			CE12
			CE21
			CE24
			CE25
			CE30
			CE31
			CT1
			CT2
			CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.
 - Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.
 - O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurosidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá unha ponderación de 10 puntos (100% da nota final).
-

Bibliografía. Fontes de información

- ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B. (2003). *Orientación familiar: Intervención familiar en el ámbito de la diversidad*. Madrid: Sanz y Torres.
- ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (2012), *Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos*. Barcelona, Wolters Kluwer España.
- ÁLVAREZ, M. *Manual de Orientación y Tutoría* BLASCO CALVO, P. (2006). Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria. Casos prácticos resueltos. Valencia: Nau Llivres (pp. 54-55).
- LÓPEZ URQUIZAR, N. *Orientación escolar y tutoría* Tutoría. Técnicas, recursos y actividades MAURI, T. (2011). . Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E. e ONRUBIA, J. (2011). . Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E. e SOLÉ, I. (2011). . Barcelona: Graó.
- MARTÍNEZ, M.de C. (2012), *Orientación educativa en la familia y en la escuela: casos resueltos*. Madrid: Dykinson.

Orientación educativa y tutoría Tutoría y orientación educativa. Nuevas competencias OCAMPO, C. I. (2012). Tutoría educativa en los diversos niveles y escenarios pedagógicos. En L. M. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.). Orientación Educativa. Nuevas perspectivas (pp. 217-243). Madrid: Biblioteca Nueva.

SANTANA, L.E. (2012). . Madrid: Pirámide.

SOBRADO, L. y BARREIRA, A. J. (2012). Servicios de orientación educativa: organización y funcionamiento. En L. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.), Orientación Educativa. Nuevas perspectivas. Madrid: Biblioteca Nueva, pp. 187-214.

Revista Española de Orientación y Psicopedagogía. Revista de Investigación Educativa RIE. Revista de Investigación en Educación. Cuadernos de Pedagogía. Revista de Educación. Revista Iberoamericana de Educación. Revista Galego-Portuguesa de Psicoloxía e Educación. **ALGUNHAS WEBS DE INTERESE**

- <http://recursostic.educacion.es/bancoimagenes/web/>
- <http://www.isftic.mepsyd.es/w3/recursos/secundaria/>
<http://capileiraticrecursos.wikispaces.com/RECURSOS+PARA+E.+SECUNDARIA>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Materia	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Código	V02M066V10102			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://ftellado@uvigo.es			
Descrición xeral	A presente materia ten un carácter básico e común para todas as especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuadrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicológicos (*cognición, linguaxe, personalidade, etc.) no período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de docentes da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento dos adolescentes a través dunha idónea planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.	- saber - saber facer
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos	- saber - saber facer
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.	- saber
CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe	- saber
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	- saber - saber facer
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e plantexar estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.	CG7 CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE3 CT3
Comprender os procesos de interacción educativa na aula e os procesos cognitivos, metacognitivos e afectivo-motivacionais que subxacen á aprendizaxe e planificar e aplicar estratexias para a súa promoción.	CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE5 CT3
Deseñar propostas de actuación educativa para o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, acordos coa organización do centro docente.	CG7 CG8 CG9 CG16 CE4 CE5 CE9

Contidos

Tema	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías.
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia.
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores intrapersoais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DE APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición, avaliación e intervención.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	12	82	94
Sesión maxistral	8.5	0	8.5
Probos de tipo test	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de maneira individual como grupal, baixo a dirección dos docentes.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Atenderanse as dúbidas ou iniciativas plantexadas polo alumnado durante a realización das actividades

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Actividades e prácticas a resolver en clase	70	CG7 CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE9 CT3
Probos de tipo test	Preguntas sobre os contidos do temario	30	CG7 CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto na proba tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado. O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do máster para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características da devandita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente. Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Coll, C. (Coord.). (2010). *Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria*. Barcelona: Graó.

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A. (2002). *Manual de Psicología de la Educación*. Madrid: Pirámide.

Palacios, J, Marchesi, A. y Coll, C. (Comps.). (1999). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial.

García, J.N. (2001). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Ariel.

Santrock, J.W. (2006). *Psicología del desarrollo*. México: McGraw-Hill.

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.). (2011). *Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato*. Madrid: Pirámide.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Materia	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Código	V02M066V10103			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Profesorado	Cid González, Antonio Pedro Fernández Rodicio, Clara Isabel Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	cirodicio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	El curriculum es el eje sobre el que se desarrolla la labor educativa, tanto en los aspectos conceptuales (concepciones, componentes, niveles, etc.) como en los procedimientos (procesos de diseño, puesta en práctica, evaluación, etc.). De ahí la importancia del dominio de los contenidos que vamos a trabajar en este modulo.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.	- saber
CG2 Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.	- saber
CG3 Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	- saber facer
CG4 Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.	- saber facer
CG5 Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.	
CG6 Diseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	- saber facer
CG7 Diseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber facer

CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.	- saber facer - Saber estar / ser
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.	- Saber estar / ser
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.	- Saber estar / ser
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.	- saber facer - Saber estar / ser
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.	- saber - saber facer
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	- saber facer
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.	- saber facer
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	- saber - saber facer
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	- Saber estar / ser
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	CG1 CG3 CG4 CG16 CG17 CE4 CE9 CE20 CE24 CE27 CE31 CT1 CT2 CT3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A, adecuando os aspectos, procesos e criterios metodolóxicos a cada situación de E/A	CG1 CG2 CG4 CG6 CG10 CG17 CE13 CE19 CE24 CE27 CE31 CT1 CT2 CT3

Establecer procesos de mellora do proceso de E/A: analizando a interacción profesor alumnos como base para o establecemento de novas estratexias de acción programadora durantela realización do proceso E/A.	CG2 CG7 CG10 CG16 CG17 CE9 CE13 CE19 CE24 CE31 CT1 CT2 CT3
Construir e seleccionar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	CG1 CG2 CG7 CG10 CE9 CE13 CE19 CE20 CT1 CT2 CT3
Crear diseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando, en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CE4 CE9 CE13 CE24 CE27 CE31 CT1 CT2 CT3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	CG2 CG3 CG4 CG7 CG10 CG17 CG18 CE4 CE9 CE13 CE31 CT1 CT2 CT3

Contidos

Tema	
1. Bases conceptuais e lexislativas.	Curriculum e teorías curriculares Orientacións teóricas do curriculum Modelos de curriculum Bases lexislativas
2. Organización de centros Educativos	Organización do Alumnado Organización do profesorado e liderazgo Organos Colexiados do centro escolar Documentos Institucionais

3. Componentes didácticos

Competencias
 Obxectivos: Tipos e redacción
 Contidos: Selección e secuenciación
 Metodoloxía: principios e estratexias
 Actividades: organización da aula e secuenciación das actividades
 Recursos didácticos
 Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11	22	33
Proxectos	0	30	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14	14
Sesión maxistral	11	22	33
Traballos e proxectos	0	2.5	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Durante as clases presenciais realizaranse exercicios concretos coa finalidade de que o alumnado adquiera a consolidación de determinados procedimentos que máis tarde deberán formalizar de forma autónoma no proxecto. Cada alumno presentará ao final do curso as seguintes evidencias: 1.- Redacción dunha orde do día dunha reunión de departamento 2.- Redacción dun acta dunha reunión semanal de departamento 3.- Diseño dunha unidade didáctica facendo especial fincapé nos apartados de metodoloxía e avaliación 4.- Glosario de termos e mapa conceptual de documentos traballados (Máximo cinco follíos)
Proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proxectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corrixir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizaranse prácticas autónomas a través de diferentes plataformas didácticas
Sesión maxistral	Durante as sesións maxistras realizaranse as explicacións teóricas do tema e aclararanse as dúbidas surtidas durante a elaboración do proxecto. O alumnado disporá dun texto base de guía e axuda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballos de aula	En las actividades realizadas en el aula se realizarán tareas prácticas sobre el diseño y organización de los elementos curriculares que el alumnado deberá presentar en su proyecto personalizado. Este proyecto tendrá como finalidad la programación de una unidad didáctica integrada innovadora utilizando técnicas metodológicas activas y participativas.
Proxectos	En las actividades realizadas en el aula se realizarán tareas prácticas sobre el diseño y organización de los elementos curriculares que el alumnado deberá presentar en su proyecto personalizado. Este proyecto tendrá como finalidad la programación de una unidad didáctica integrada innovadora utilizando técnicas metodológicas activas y participativas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Calificaranse as actividades realizadas na aula para realizar unha retroalimentación positiva e mediante un exame de tipo test comprobarase a consolidación das aprendizaxes.	20	CG1 CG2 CG7 CG16 CG17 CE13 CE24 CE27 CE31
Proxectos	Cada alumno presentará a programación dunha unidade didáctica. Poderá elixir a temática e o curso de implementación.	80	CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG18 CE4 CE9 CE19 CE20 CE24 CT1 CT2 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p>La evaluación de esta asignatura se desarrolla en varios niveles y dimensiones. Partiendo del marco general de las competencias, es decir, de las capacidades, la evaluación intentará recoger y valorar aquellos aspectos relacionados con el alumnado respecto a: el campo de los conocimientos, el campo de los procedimientos, el campo actitudinal y campo relacional.
Entendemos que el equilibrio estará en que el alumnado sea capaz de dominar estas cuatro grandes dimensiones que de alguna forma contribuirá la que se me fuere de manera integral.
La evaluación está diseñada en función de las siguientes características: formativa, continua, integral y final. Por lo tanto, afecta a todo el proceso de enseñanza-aprendizaje.
La evaluación del proyecto tendrá dos aspectos: por un lado a justificación teórica de los distintos elementos curriculares trabajados y por otro su diseño. Para evaluar el proyecto se seguirán las siguientes normas:
1.- Utilización de los conocimientos disponibles en los documentos trabajados en el aula para contrastar las propias ideas, apoyarlas y fundamentarlas.Comprensión de las ideas básicas contenidas en los materiales utilizados y analizados.
2.- Expresar correctamente las ideas propias, argumentadas y demostrar capacidad de escucha y receptividad.
3.- Crítica razonada de posiciones y hechos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio de la materia.
4.- Claridad expositiva, habilidades de comunicación, estructura de la presentación trabajada en el aula.
5.- Estructura lógica de las ideas.
6.- Utilización

y manejo de las TIC.
7.- Adecuación y coherencia entre las actividades prácticas y los contenidos teóricos.
8.- Calidad de las aportaciones y expresiones de ideas innovadoras, contribuciones en el trabajo en grupo, compromiso en las diferentes tareas.
9.- Planteamiento de los objetivos didácticos, adecuación a edad, el tiempo, etc.
10.- Selección del tema, secuenciación de los contenidos el largo de la unidad didáctica, adecuación a edad, el tiempo, etc.
11.- Selección de las actividades, creatividad en su elaboración, adecuación a edad y la temporalización..
12.- Diseño innovador de recursos.
13.- Selección de las estrategias de evaluación: actividades de evaluación, tipos y técnicas de evaluación, diseño de instrumentos, etc.
El seguimiento de los grupos de trabajo se convierte en una ocasión privilegiada para introducir, por parte de la profesora, aspectos actitudinales (cooperación, responsabilidad profesional, motivación por el trabajo de maestro, etc.). Del mismo modo, en algunas fases del proyecto se le pide al alumnado que valoren su propio trabajo (autoevaluación) o el trabajo de los demás compañeros (coevaluación) para hacer una retroalimentación del proceso que permita resolver los errores en el aprendizaje el antes posible.
Para la valoración de trabajo en grupo el alumnado debe cubrir una matriz de autovaloración que estará disponible en la plataforma.</p>
</div>

<h3>Bibliografía. Fontes de información
</h3>
</div>

<p>CANTÓN MAYO, I. y PINO JUSTE, M.R., Diseño y desarrollo del curriculum. , Alianza editorial., 2011
</p>
</div>

<p>CANTON MAYO, I. Y PINO JUSTE, M., Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento, Alianza, 2013
</p>
</div>

<p>ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J., La organización escolar. Práctica y fundamentos. , GRAO, 1996
</p>
</div>

<p>BANDEZ ÁNGEL, J. (2000). Programación de Unidades didácticas según ambientes de aprendizaje. Barcelona: Inde.
</p>
</div>

<p>BARGHOUSE, T. y WOODS, D. (2001). Cómo mejorar los centros educativos. Madrid: La Muralla.
</p>
</div>

<p>CANTÓN MAYO, I. (2000). Las organizaciones escolares: hacia nuevos modelos. Buenos Aires: Fundec.
</p>
</div>

<p>DE LA TORRE, S. (1993). Didáctica y currículum. Madrid: Dykinson.
</p>
</div>

<p>FEITO ALONSO, A. (2000). Los retos de la escolaridad obligatoria. Barcelona: Ariel.
</p>
</div>

<p>GALLEGO CODES, J. (2002). Enseñar con estrategias. Desarrollo de habilidades en el aprendizaje escolar. Madrid: Pirámide.
</p>
</div>

<p>GONZÁLEZ GONZÁLEZ. M.T. (2003). Organización y Gestión de Centros Escolares. Madrid: Prentice-Hall.
</p>
</div>

<p>HERRERA LARA, J.A.; MANJÓN, D. G.; VIDAL J. G. (2005). Guía para elaborar programaciones y unidades didácticas en educación secundaria. Instituto de Orientación Psicológica. EOS.
</p>
</div>

<p>MARHUENDA, F. (2000). Didáctica general. Madrid: Ed. de la TorreÁLVAREZ, L. ET AL. (1995). Proyecto Educativo, Proyecto Curricular, Programación de aula. Madrid: S.M.
</p>
</div>

<p>MENA MERCHAN, B. (2002). La programación, la unidad didáctica como base de la programación en el aula. Salamanca: Asociación Pedagógica Gabriel y Galán.
</p>
</div>

<p>MUÑOZ REPISO, M. (2000). La mejora de la eficacia escolar. Un estudio de casos. Madrid: MEC.
</p>
</div>

<p>RODRÍGUEZ DIÉGUEZ, J.L. (2004). La programación de la enseñanza. El diseño y la programación como competencias del profesor. Málaga, Aljibe.
</p>
</div>

<p>VILLA SÁNCHEZ A. (coord.) (2004). Dirección para la innovación: Apertura de los centros a la sociedad del conocimiento. Bilbao: ICE de la Universidad de Deusto.
</p>
</div>

<p>VV.AA. (2008). Programación y Unidades Didácticas en Formación Profesional. Sevilla: Ed. MAD.
</p>
</div>

<h3>Recomendaciones
</h3>
</div>

<h4>Materias que continúan o temario
</h4>
</div>

<p>Orientación e Función Titorial/V02M066V02101
</p>
</div>

<h4>Materias que se recomienda cursar simultáneamente
</h4>
</div>

<p>Páxina 18 de 40
</p>
</div>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Materia	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Código	V02M066V10104			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Carrera Fernández, María Victoria Vieites García García, Manuel F.			
Profesorado	Carrera Fernández, María Victoria Cid Fernández, Xosé Manuel Fernández González, María Reyes Vieites García García, Manuel F.			
Correo-e	mavicarrera@uvigo.es mvieites@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral	Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dun/ha profesional do campo educativo que quere educar sen ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe. Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo. Para iso, e en primeiro lugar, é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas e, en definitiva, para mellorar a calidade da educación. A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algún modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación. Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización. Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfiren na súa acción. Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida. Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle outorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como na LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE, si serían incluídos nos seus contidos. Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Educación Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunhas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual complementase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE - Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).
------------------	---

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE11	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado é quen de analizar os aspectos substantivos do sistema educativo español nos ámbitos estatal e autonómico. O alumnado estuda e coñece a súa estrutura nunha perspectiva histórica e actual.	CG13 CE6
O alumnado comprende os aspectos fundamentais da Lei Orgánica 2/2006 e da LOMCE, en relación cos niveis educativos vinculados ao Mestrado de Secundaria.	CG13 CE6 CT1
O alumnado coñece e valora o rol dos axentes socioeducativos nos procesos educativos formais propios das ensinanzas de secundaria, bacharelato, formación profesional e ensinanzas de idiomas.	CG7 CE10 CE11
O alumnado sabe como deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe con especial atención á equidade, a educación emocional e en valores, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e ou respecto dos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sostible.	CG7 CG13 CE10 CT1

Contidos

Tema	
1. O Universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos. Educación formal, non formal e informal.	1.1. Concepto de educación. Trazos xerais e diferenciais. 1.2. Clarificación terminolóxica. 1.3. Dimensións e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, alumnado, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOGSE, LOCE, LOE, LOMCE. 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOMCE. Ensinanza obrigatoria e posobrigatoria. Educación Secundaria e Bacharelato. Formación Profesional. Ensinanzas de Idiomas. 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. Asociacións escolares.
3. A educación en valores.	3.1. Marco conceptual da educación en valores e actitudes. Cara unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía e estratexias didácticas ante valores e actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. 3.4. Actitudes do profesorado ante valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a educación de valores e actitudes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	14	7	21
Traballos de aula	14	12.5	26.5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia.
Traballos de aula	O alumnado realiza traballos nos que aplica os coñecementos desenvolvidos na sesión maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo propio seguindo as indicacións do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	tutorías
Traballos de aula	tutorías
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	tutorías

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia	20	CE6 CE10 CE11
Traballos de aula	O alumnado aplica o coñecemento teórico a casos prácticos.	30	CG7 CG13 CE6 CE10 CE11
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo de elaboración propia segundo as indicacións do profesorado.	50	CG7 CE6 CE10 CE11 CT1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Cuadernos de Pedagogía / Revista Galega do Educación/ Revista Galega do Ensino

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas				
Materia	Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas			
Código	V02M066V10233			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.			- saber - saber facer
CG2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.			- saber - saber facer
CG8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.			- saber - saber facer
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.			
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.			- saber - saber facer
CE17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares			- saber - saber facer
CE18	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.			- saber - saber facer
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.			- saber - saber facer
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.			- saber - saber facer
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.			- saber - saber facer
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.			- saber - saber facer

CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber - saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Planificar, desenvolver e avaliar o proceso da ensinanza da Lingua e Literatura	CG1
Buscar, obter e procesar información, transformala en coñecemento e aplicala ao proceso da ensinanza da Lingua e Literatura	CG2 CG8
Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas adaptadas aos estudantes	CG16
Adquirir estratexias para estimular o esforzo e a aprendizaxe dos estudantes	CE1
Adquirir criterios de elaboración e selección de materiais didácticos de Lingua e Literatura	CE17
Integrar a formación en TICs na ensinanza da Lingua e Literatura	CE18 CE19 CE21 CE24 CT1 CT2 CT3

Contidos

Tema	
1. A tarefa docente no mundo contemporáneo	1.1. O papel do docente no mundo actual 1.2 O docente de linguas
2. O ensino-aprendizaxe de español e galego	1.3. O docente de linguas propias e extranxeiras
3. A ensinanza-aprendizaxe de linguas: Introducción.	2. 1. Breve consideración histórica 2.2. O español e o galego coma L1 e L2 no mundo actual.
4. A ensinanza da literatura	3.1 Adquisición vs aprendizaxe 3.2.Diferencias entre ensinanza aprendizaxe da L1 e L2 3.3.Conceptos fundamentais do proceso de ensinanza-aprendizaxe de L1 e L2

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	8	24	32
Presentacións/exposicións	3	18	21
Traballos tutelados	2	18	20
Actividades introdutorias	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Presentación por parte do docente dos temas fundamentais
Presentacións/exposicións	exposición oral por parte do alumnado dos traballos realizados
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo dirixido polo docente sobre un caso derivado dos ocontidos teóricos
Actividades introdutorias	Explicación por parte do docente do curso, metodoloxías, avaliación, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Cada alumno/a terá axuda personalizada para a defensa dos seus traballos. Para iso, ao rematar cada sesión de aulas, o profesor traballará de xeito individualizado con cada alumno que o solicite.
Traballos tutelados	Ademáis da titoría por correo electrónico, o alumnado terá atención personalizada para realizar o seu traballo. Cada alumno/a acordará co docente, nunha titoría presencial, o tema do traballo e recibirá consellos, esquemas e bibliografía e canta orientación precise.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Presentación do traballo realizado baixo a dirección do docente	30	CE24 CT1 CT2
Traballos tutelados	Preparación e elaboración dun traballo baixo a dirección do docente.	70	CG1 CG2 CG8 CG16 CE1 CE17 CE18 CE19 CE21 CE24 CT1 CT2 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para poder ser avaliados pola elaboración e defensa dun traballo, o/a alumno/a deberá asistir alomenos a un 85% das aulas.

Caso de non facelo, na convocatoria de xullo entregará un traballo acordado e dirixido polo docente da materia (30%) e realizará un exame teórico-práctico sobre o temario da materia (70%)

Bibliografía. Fontes de información

Austin, J.L, Cómo hacer cosas con las palabras: palabras y acciones, Barcelona: Paidós, 1988
Candlin, C. N. y Murphy, D. (Eds.), Language Learning Tasks. , Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall, 1987
Coll, C. , Psicología y Currículo, Barcelona: Ediciones Paidós., 1987
Zanón, J. (coord.) , La enseñanza del español mediante tareas, Madrid: Edinumen, 1999
Richards, J. & Rodgers, Th., Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas, Cambridge University Press, 2003
Arrarte G, Las tecnologías de la información en la enseñanza del español, Madrid Arco Libros, 2011
Cassany, D & Luna, M., Enseñar Lengua, Barcelona: Graó, 1994
Ministerio de Educación, El portfolio europeo de las lenguas, Madrid: Ministerio de Educación, 2006

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria				
Materia	Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria			
Código	V02M066V10234			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.			- saber - saber facer
CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			- saber - saber facer
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.			- saber - saber facer
CE16	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.			
CE17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares			
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.			- saber - saber facer
CE22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.			
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.			
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.			- saber - saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Contrastar co alumnado a experiencia docente de Secundaria e Bacharelato e de L2	CG2
Estudar o enfoque do ensino das Linguas Castelá e Galega en Secundaria e Bacharelato	CG3
Estudar o enfoque do ensino das Literaturas Galega e Española en Secundaria e Bacharelato	CG5
Analizar as perspectivas e metodoloxía da Lingua e Literatura en Secundaria e Bacharelato	CE16
Estratexias pedagóxicas e didácticas para co alumnado de Secundaria e Bacharelato	CE17
Analizar as posibilidades das TIC no ensino da Lingua e Literatura	CE19
Coller práctica e seguridade na avaliación e corrección en Lingua e Literatura.	CE22
	CE26
	CT2

Contidos

Tema

1. A interdisciplinariedade e os contidos transversais na clase de Lingua e Literatura.	3.1.O Español e o galego no mundo
2. Da competencia lingüística á competencia comunicativa.	3.2. O español e o galego na Galiza. Implicacións metodolóxicas
3. Lingua(s) e sociedade.	4.1. Os chamados métodos tradicionais
4. Principais metodoloxías de ensinanza-aprendizaxe	4.2.Principais correntes metodolóxicas xurdidas na segunda metade do século XX
5. Aplicación dos estudos teóricos ó caso do español e do gallego	4.3. Cara un eclecticismo metodolóxico
6. O papel da gramática no ensino da lingua	5.1. Influencia dos factores extralingüísticos no proceso de aprendizaxe
7. A literatura na aula de secundaria e bacharelato: o historicismo e outras correntes metodolóxicas	5.2 Exemplificacións dos procesos de aprendizaxe
8. A unidade didáctica e a programación de lingua e literatura	
9. As novas tecnoloxías na aula	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	36	48
Presentacións/exposicións	4	44	48
Traballos tutelados	8	16	24
Actividades introdutorias	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos principais temas do curso por parte do docente
Presentacións/exposicións	Presentación por parte do alumnado do traballo realizado sobre unha cuestión derivada dos contidos da materia
Traballos tutelados	Realización dun traballo dirixido polo docente
Actividades introdutorias	Explicación do curso por parte do docente e encargo de lecturas introdutorias

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	O alumnado terá axuda e orientación para a presentación dos traballos. Para eso, ao finalizaren as aulas, terán a posibilidade de ter tutoría personal co docente.
Traballos tutelados	Alén das titorías por correo electrónico, ao finalizaren as aulas as/os alumnas/os terán unha tutoría na que acordarán o tema do traballo, a súa estrutura e recibirán bibliografía para poder realizalo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Presentación oral dun traballo realizado baixo a dirección do docente	30	CE22 CT2

Traballos tutelados	Diseño, estruturación, organización e elaboración dun traballo dirixido polo docente	70	CG2 CG3 CG5 CE16 CE17 CE19 CE22 CE26 CT2
---------------------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para seren avaliados polo traballo e a súa defensa, os/as alumnos/as deberán asistir ao menos ao 85% das aulas.

Caso de non facelo, na convocatoria de xullo entregará un traballo acordado e dirixido polo docente da materia (30%) e realizará un exame teórico-práctico sobre o temario da materia (70%)

Bibliografía. Fontes de información

Cassany, D. , Enseñar lengua, Barcelona Grao, 1994

MAQUEO, A. M., Lengua, aprendizaje y enseñanza. El enfoque comunicativo: de la teoría a la práctica., México: UNAM-LIMUSA Noriega Editores., 2004

centro virtual cervantes, , ,

González Gil María Dolores, CE BIBLIOGRÁFICO DE DIDÁCTICA DE LA LENGUA, DIDÁCTICA DE LA LITERATURA Y LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL, Cervantes, 2011

Bombini, Gustavo, Reinventar la enseñanza de la lengua y la literatura, Buenos Aires: Libros del Zorzal, 2006

Alvarado Maite, Problemas de la enseñanza de lengua y literatura, Universidad de Quilmes, 2004

RUIZ BIKANDI, U., ABASCAL, M.D., CAMPS, A., LARRIGAN, L.M., MARGALLO, A.M., MATEOS, M., MILIAN, M., R, Didáctica de la Lengua Castellana y la Literatura., Barcelona Graò, 2011

, Grupo Greal (Grupo de Investigación sobre la Enseñanza y Aprendizaje de las Lenguas) <http://www.greal.cat>, ,

, Darle a la Lengua (Felipe Zayas) <http://www.fzayas.com/darlealalengua/>, ,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria**

Materia	Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria			
Código	V02M066V10235			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín Varela Portela, María Concepción			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os coñecementos filolóxicos non resultan suficientes na formación do futuro docente. Este debe saber como aplicalos e transmitilos en función das diferentes situacións coas que se poida atopar. Nesta materia pretendemos aportar aos estudantes do máster as estratexias básicas para poder desenvolverse axeitadamente na aula, co manexo de tódolos recursos que teñan ao seu alcance, para lograr que os seus alumnos valoren a necesidade de estudar "Lingua e Literatura" e comprendan a importancia do seu esforzo para obter a recompensa correspondente.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.	- saber
CG2 Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.	- saber - saber facer
CG3 Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	- saber - saber facer
CG4 Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.	- saber - saber facer
CG5 Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.	- saber facer
CG6 Diseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	- saber facer - Saber estar / ser

CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.	- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.	
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación	- saber - saber facer
CG13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino	- saber
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.	- saber facer - Saber estar / ser
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.	- saber facer - Saber estar / ser
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.	- Saber estar / ser
CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.	- saber facer - Saber estar / ser
CE14	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.	- saber - Saber estar / ser
CE15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.	- saber
CE16	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.	- saber
CE17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares	- saber - saber facer
CE18	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.	- saber - saber facer
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	- saber facer
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.	- saber - saber facer
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.	- Saber estar / ser
CE22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.	- saber facer
CE23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	- saber - saber facer
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	- saber - saber facer

CE28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.	- saber facer
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber facer - Saber estar / ser
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber - saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1 O obxectivo xeral é complementar a formación dos estudantes na dirección do cometido profesional ao que se encamiña. Deste xeito deberán finalizar o curso cunha visión realista e actualizada do profesor de Lingua Castelá e Literatura en Secundaria e adquirir as destrezas que se especifican no apartado correspondente para poder empregarlas nun futuro. 2 Entre os obxectivos máis específicos está o de suscitar interese pola profesión e ter consciencia da necesidade da reciclaxe continua, que requirirá investigar e estar informado constantemente das novidades que poidan xurdir.	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CG10
	CG12
	CG13
	CG16
	CG17
	CE3
	CE8
	CE13
	CE14
	CE15
	CE16
	CE17
	CE18
	CE19
	CE20
	CE21
	CE22
	CE24
	CE25
	CE26
	CE27
	CE28
	CE29
	CE30
	CE31
	CT1
	CT2
	CT3

1 Planificar, desarrollar y evaluar el proceso de enseñanza y aprendizaje potenciando procesos educativos que faciliten la adquisición de las competencias propias de las respectivas enseñanzas, atendiendo al nivel y formación previa de los estudiantes, así como a la orientación de los mismos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5
2 Buscar, obtener, procesar y comunicar información (oral, impresa, audiovisual, digital o multimedia), transformarla en conocimiento y aplicarla a los procesos de enseñanza y aprendizaje en las materias propias de la especialización cursadas.	CG6 CG7 CG8
3 Diseñar y desarrollar metodologías didácticas tanto grupales como personalizadas, adaptadas a la diversidad de los estudiantes.	CG9 CG10
4 Adquirir estrategias para estimular el esfuerzo del estudiante y promover su capacidad para aprender por sí mismo y con otros y desarrollar habilidades de pensamiento y de decisión que faciliten la autonomía, la confianza e iniciativas personales.	CG12 CG13 CG16
5 Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula y dominar destrezas y habilidades sociales necesarias para fomentar el aprendizaje y la convivencia en el aula y abordar problemas de disciplina y resolución de conflictos.	CG17 CE3 CE8
6 Transformar los currículos en programas de actividades y de trabajo.	CE13
7 Adquirir criterios de selección y elaboración de materiales educativos.	CE14
8 Fomentar un clima que facilite el aprendizaje y ponga en valor las aportaciones de los estudiantes.	CE15
9 Integrar la formación en comunicación audiovisual-multimedia en el proceso de enseñanza-aprendizaje.	CE16
10 Conocer estrategias y procedimientos de evaluación y entender la evaluación como un procedimiento de regulación del aprendizaje y estímulo al esfuerzo.	CE17 CE18
11 Conocer y aplicar propuestas docentes innovadoras en el ámbito de la especialización cursada.	CE19
12 Gestionar de forma óptima el tiempo de trabajo y organizar los recursos disponibles, estableciendo prioridades, caminos alternativos e identificando errores lógicos en la toma de decisiones.	CE20 CE21
13 Potenciar la capacidad para el trabajo en entornos cooperativos y pluridisciplinarios.	CE22 CE23
Universidade de Vigo Guía Docente da materia	CE24 CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3

Contidos

Tema

1. Fuentes curriculares, objetivos, contenidos y criterios de evaluación en los DCB de las áreas de lengua gallega y literatura y de lengua castellana y Del DCB al aula: estrategias y elementos de la programación didáctica en el área de lengua castellana y literatura.
 2. El trabajo con la oralidad y la escritura en lengua castellana en la educación secundaria.
 3. Recursos bibliográficos, audiovisuales e informáticos para la enseñanza y aprendizaje de la lengua y la literatura castellana en la ESO y el Bachillerato.
 4. Análisis y diseño de actividades didácticas en el área de lengua castellana y literatura.
 5. La evaluación de los aprendizajes en el área de lengua castellana y su literatura: criterios e instrumentos.
 6. 6.Diseño de unidades didácticas para enseñar lengua y literatura castellana en la educación secundaria
- DESARROLLO DE LOS BLOQUES DE CONTENIDO EN EL AULA**
1. El trabajo con la oralidad y la escritura en Lengua castellana y Literatura:
 - 1.1 Literatura
 - 1.2 Lengua
 - 1.3 Didáctica de la expresión oral
 - 1.4 Didáctica de la escritura
 - 1.5 Tipologías textuales
 - 1.6 Las habilidades comunicativas Técnicas dramáticas.
 - 1.7. El análisis crítico del discurso y su aprovechamiento en el aula.
 2. Recursos bibliográficos, audiovisuales e informáticos:
 - 2.1. Herramientas tradicionales
 - 2.1.1. Libros de lectura
 - 2.1.2. La prensa
 - 2.1.4. Bibliotecas escolares (*Contéplase a posibilidade de visitar unha biblioteca escolar para desenvolver as actividades correspondentes in situ)
 - 2.1.5. Otros recursos
 - 2.2. Audiovisuales
 - 2.2.1. Publicidad
 - 2.2.2. CD audio
 - 2.2.3. Cine y TV
 - 2.3. Informáticos
 - 2.3.1. Internet.
 - 2.3.2. Nuevos géneros discursivos en Internet.
 - 2.3.2. La Webquest
 - 2.3.3. El Messenger
 - 2.3.4. El blog
 - 2.3.5. Aula virtual
 3. Análisis y diseño de actividades didácticas
 - 3.1. Formación del profesorado y práctica docente.
 - 3.2. La motivación
 - 3.3. La secuencia por tareas
 - 3.4. Los proyectos de lectura.
 - 3.5. Educación en valores
 - 3.6. Diseño de actividades.
 - 3.7. Evaluación y adecuación de actividades.
 4. La evaluación
 - 5 y 6. DCB y Unidades Didácticas
 - 5.1. Introducción. Estructura y conceptos.
 - 5.2. Contextualización..
 - 5.3.DCB. Currículos ESO
 - 5.4. DCB. Currículum Bachillerato.
 - 5.5. Competencias.
 - 5.6. Contenidos y objetivos.
 - 5.7. Actividades.
 - 5.8. Evaluación.
 - 5.9. Medidas de atención a la diversidad.
 - 5.10. Unidades Didácticas y proyecto Interdisciplinar.
 - 5.11. Unidades Didácticas: Programación de Departamento y Memoria anual.
 - 5.12. Unidades didácticas y su relación con el PEC.
 - 5.13. Las actividades extraescolares.
 - 5.14. Unidades Didácticas interdisciplinares.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Outros	12	60	72
Traballos de aula	9	45	54
Outros	6	30	36
Outros	3	15	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Outros	DIARIO DE CLASE: Reflexión diaria individual dos coñecementos adquiridos despois de cada sesión e valoración final sobre a materia, que deberá ser recollida por escrito e entregada na última sesión presencial
Traballos de aula	ELABORACIÓN DUNHA UNIDADE DIDÁCTICA: O deseño da unidade didáctica conterá os apartados que inclúe o esquema básico da LOMCE para as programacións didácticas, pero ademais incorporaranse necesariamente contidos relacionados cos seguintes bloques: • Literatura • Gramática • Oralidad • Educación en valores Entre as actividades deseñadas non poden faltar algunhas ferramentas e técnicas coas que traballaremos na clase: • Webquest ou cazatesoros (a escoller) • Hotpotatoes • Prensa ou publicidade (a escoller) • Uso da biblioteca escolar Os recursos deben ser variados e non limitarse ao bolígrafo e o papel.
Outros	ENTREGA DE TRABALLOS E ACTIVIDADES PERIÓDICAS: Diferentes exercicios individuais e en grupo sobre os contidos da materia
Outros	SEGUIMENDO NA AULA: Observación e análise da actitude do alumnado con respecto á materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Outros	O alumnado terá tanto na aula como por correo electrónico ou nas titorías presenciais atención personalizada para realizar estes traballos
Outros	O alumnado terá tanto na aula como por correo electrónico ou nas titorías presenciais atención personalizada para realizar estes traballos
Traballos de aula	O alumnado terá tanto na aula como por correo electrónico ou nas titorías presenciais atención personalizada para realizar estes traballos
Outros	O alumnado terá tanto na aula como por correo electrónico ou nas titorías presenciais atención personalizada para realizar estes traballos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Outros	DIARIO DE CLASE: Reflexión diaria individual dos coñecementos adquiridos despois de cada sesión e valoración final sobre a materia, que deberá ser recollida por escrito e entregada na última sesión presencial	40	CE13 CE14 CE15 CE16 CE17 CE18 CE19 CE20

Outros	ELABORACIÓN DUNHA UNIDADE DIDÁCTICA: O deseño da unidade didáctica conterá os apartados que inclúe o esquema básico da LOMCE para as programacións didácticas, pero ademais incorporaranse necesariamente contidos relacionados cos seguintes bloques: • Literatura • Gramática • Oralidad • Educación en valores Entre as actividades deseñadas non poden faltar algunhas ferramentas e técnicas coas que traballaremos na clase: • Webquest ou cazatesoros (a escoller) • Hotpotatoes • Prensa ou publicidade (a escoller) • Uso da biblioteca escolar Os recursos deben ser variados e non limitarse ao bolígrafo e o papel.	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG12 CG13 CE8 CE22 CE23 CT2
Traballos de aula	ENTREGA DE TRABALLOS E ACTIVIDADES PERIÓDICAS: Diferentes exercicios individuais e en grupo sobre os contidos da materia	20	CE3 CE24 CT1 CT3
Outros	SEGUIMENDO NA AULA: Observación e análise da actitude do alumnado con respecto á materia	10	CG16 CG17 CE21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Cráterios principais de cualificación	Tipo de instrumento/proba	Ponderación
* Adquisición das competencias básicas	Diario de clase	4
* Análise e deseño de unidades didácticas relacionadas coa materia	Elaboración dunha Unidade Didáctica*	3
* Dominio dos recursos bibliográficos, audiovisuais e informáticos	Entrega de traballos e actividades periódicamente	2
*Participación e actitude do alumnado na aula	Seguimento na aula	1
**De non ter cualificación nas probas mencionadas, o alumno poderá ser avaliado de todo o anterior nunha proba final	Exame final	100

Bibliografía. Fontes de información

